

UVOD

Ispoljavanje različitih oblika kriminaliteta bilo da se radi o grupama ili pojedincima koji ispoljavaju kriminalitet, zahtijeva i postojanje određene državne, odnosno društvene reakcije na isti. Upravo mjere kojima se realizuje i sprovodi ta reakcija državnih institucija i organa nazivaju se krivičnim sankcijama.

Isto tako kao što ima više oblika i vidova ispoljavanja kriminala, tako ima i više vrsta krivičnih sankcija. Postojanje više vrsta krivičnih sankcija je neophodno, kako bi se stvorila mogućnost prilagođavanja istih nivou opasnosti koji predstavlja počinitelj krivičnog djela odnosno kako bi se mogle prilagoditi težini krivičnog djela koje je počinjeno.

Kad su u pitanju teorije koje se odnose na svrhu kažnjavanja, zbog njihove jednostranosti i isključivosti, neophodno je izvršiti objedinjavanje i apsolutne i relativne teorije o ciljevima i svrhi kažnjavanja. Isti slučaj je kad je u pitanju i prevencija. Teorije koje se odnose na prevenciju dijele se na preventivne i retributivne teorije.

Osnovni zadatak navedenih teorija je da se prikladni aspekti pojedinih shvatanja sačuvaju u okviru jedne obuhvatne i usklađene koncepcije, a njihove slabosti otklone u okviru sistema uzajamnog dopunjavanja i ograničavanja. Cilj i svrha primjene krivičnih sankcija odnosno svrha kažnjavanja se u veoma malom broju slučajeva naznačuje u krivičnim zakonima država. Razlog za to je što o ovom problemu postoje brojna teorijska stanovišta koja se veoma razlikuju jedna od drugih.

Svrha kažnjavanja izričito se rijetko propisuje u krivičnim zakonima jer to je pitanje o kojem oduvijek postoje promjenljiva i različita teorijska stajališta koja je teško precizirati kako zahtijeva zakonski tekst.

Ali postoji slučaj kod nekih država koje su u svom krivičnom zakonodavstvu donijeli zakonske odredbe kojima je definisana svrha kažnjavanja. Prema tim odredbama svrha kažnjavanja je da se uvažavajući opštu svrhu krivičnih sankcija izrazi društvena osuda zbog počinjenog kaznenog djela, utiče na počinioca da ubuduće ne čini krivična djela, utiče na sve ostale da ne čine krivična djela i da se primjenom propisanih kazni utiče na svijest građana o opasnosti krivičnih djela i pravednosti kažnjavanja njihovih počinioca.

Prema nekim naučnim radnicima, takvom odredbom "oblikuje se i objašnjava kriminalno politička strategija našeg krivičnog sistema. Kao najvažnije za novu koncepciju svrhe kažnjavanja on posebno ističe izražavanje društvene osude zbog počinjenog krivičnog djela, koje povezuje krivično djelo, krivicu i kaznu te pravednost kažnjavanja o kojoj zavisi učinkovitost specijalne i generalne prevencije.

Problem rada se odnosi na sistem kažnjavanja u Republici Srpskoj. Sistem kažnjavanja u Republici Srpskoj je definisan Krivičnim zakonom Republike Srpske.

Predmet rada je sistem kazni u Republici Srpskoj. Osnovna hipoteza rada glasi: "Problem propisivanja i izricanja krivičnih sankcija, veoma je kompleksan i dakako relativan i zavisi od velikog broja faktora."

Cilj istraživanja je da putem primjene odgovarajućih naučnih metoda izvršimo naučnu deskripciju, analizu i objašnjenje sistema kazni u Republici Srpskoj, te primjenom komparativne metode i rezultata dosadašnjih rezultata istraživanja izvršimo komparaciju sistema kažnjavanja u uporednom pravu pojedinih zemalja u regionu.

Metode koje će biti primijenjene pri izradi ovog rada su:

Metod prikupljanja podataka - Upotrebom metode prikupljanja podataka kao metode istraživanja prikupiće se podaci o mišljenju i stavovima naučnih radnika o ulozi i značaju sistema kažnjavanja uopšte kako u Republici Srpskoj tako i u nekim zemljama u okruženju.

Metod analize sadržaja - Postupkom analize sadržaja su obuhvaćena raspoloživa pisana dokumenta, zapisi na internet stranicama i drugi zapisi. To se prvenstveno odnosi na:

- Analizu krivičnopravnih dokumenata, naučnih, stručnih radova i članaka, koji se bave problematikom kažnjavanja u Republici Srpskoj i šire.
- Analizu dokumenata pojedinih zemalja u Evropi i okruženju.

Komparativni metod - Putem komparativne metode su proučena u teorijskom smislu uporednopravna i praktična rješenja u oblasti kažnjavanja.

Statistički metod - Putem statističke metode su obrađeni, analizirani i inerpretirani podaci do kojih se došlo tokom istraživanja provedenom na osnovu prikupljenih istraživanja i originalnih naučnih članaka.

Rad je strukturiran u pet poglavlja:

U prvom poglavlju na sažet način osvrnućemo se na pojam, vrste i elemente krivičnih sankcija.

U drugom poglavlju izvršen je kratak naučni osvrt i analiza na pojam, elemente, sistem i vrste kazni.

Treće poglavlje predstavlja analizu pojedinih kazni prema krivičnom zakonodavstvu Republike Srpske.

Četvrto poglavlje odnosi se na naučnu analizu penoloških aspekata pojedinih opštih instituta krivičnog prava.

Peto poglavlje predstavlja analizu sistema kazni u zemljama u okruženju.